

Revista d'Igualada

SUMARI:

Joventut i política, editorial. — *Els rengles avantgardistes*, per J. Ferran i Soler. — *A propòsit de «Torrents humans»*, per Jesús Planas. — *Tardor*, per Abel Ribelles. — *Dos llibres polítics*, per Joan Riba i Faura. — *Art catòlic*, per Fèlix. — *Classes de feminisme*, per Pere Puig i Quintana. — *Stresemann*, per Ramon Pipó i Graells. — *Bibliogràfiques*. — *Garba*. — *Gravats: El Pantocrator*, procedent de la Parròquia de Ribes i dos dibuixos per Lluís Albin.

Banc Comercial de Barcelona

CAPITAL: 25.000,000 DE PESSETES

TOTALMENT DESEMBORSAT

CASA CENTRAL: PASSEIG DE GRACIA, 3 i 5

BARCELONA

SUCURSALS i AGENCIES:

Olot, Tarragona, Tortosa, Valls, Amposta, Ripoll,
Mora d'Ebre, Seu d'Urgell, Vendrell, Arbós, Gandesa,
Montblanch, Morell, Torredembarra, Santa Coloma de
Queralt, Vilaseca

BANCS ALIATS:

BANC DE PRÉSTECES I DESCOMPTES

CASA CENTRAL: BARCELONA

SUCURSALS:

Badalona, Berga, Figueres, Girona, Granollers, Igualada,
Inca (Balears), Lleida, Manacor (Balears), Manresa,
Palma de Mallorca, Sant Feliu de Guíxols, Port-Bou,
Santa Coloma de Farnés, Tàrrrega, Vich

Banc Internacional de Indústria i Comerç

CASA CENTRAL: CARRERA SANT JERONI, 43

MADRID

SUCURSALS:

Aguilas, Albacete, Alacant, Ayamonte, Càdiç, Caravaca,
Cartagena, Cieza, Elx, Hellín, Huelva, Illa Cristina,
Lorca, Màlaga, Melilla, Múrcia, Orihuela, Puerto de
Santa Maria, San Fernando, Sanlúcar de Barrameda,
Sevilla, Totana, València, Yecla

TOTES LES OPERACIONS DE BANCA, BORSA
I CANVI

REVISTA D'IGVALADA

Any 1

Novembre de M.CM.XXIX

Núm. 6

JOVENTUT I POLÍTICA

TOTSEGUIT d'haver parlat de responsabilitat i acció escauria, potser, abordar el tema de l'actuació política de la joventut.

La joventut, amb la consciència plena dels drets i deures que ella involucra, del paper que dintre l'economia social juga i de la part importantíssima de responsabilitat que té en el llibre en blanc que, cada jorn, els esdeveniments van escrivint, és ben lluny del pla d'irresponsabilitat en què la gent madura s'ha complagut, massa sovint, en situar-la, i és ben aprop, tanmateix, del lloc veritable que a ella li pertoca.

Ha estat, durant una sèrie d'anys indefinida i encara ho és ara, la joventut, sinònim d'irreflexió, de lleugeresa, d'arrauxament i, a voltes, de cràpula. Se li ha volgut donar un to frívol, inconsistent. I bé: joventut no és això. Joventut és dinamisme — a voltes, si voleu, detonant —, i reflexió, i captentment per al demà enigmàtic. La joventut digna d'apel·lar-se tal, malda per desxifrar el somriure de l'Esfinx. En aquesta època de la vida, precisament, gràvida d'energies i gràvida d'ideals generosos, es presenten tots els grans problemes en cerca d'una solució inajornable. Pervenir econòmic, afecçons intenses, imperatius biològics, etc.

Llindar com és de la plenitud dels drets i dels deures cívics — pàtria potestat, responsabilitat legal, drets electius — no podria ésser aquest, estat de menyscurança ni de despreocupació. I verament no ho és.

S'imposa en aquesta època daurada, malgrat tot, l'amor a la Pàtria, a la llengua vernàcula, als costums que, permaneixent a voltes substancialment idèntics de gènere en gènere, evolucionen i s'adapten a modalitats noves. I vinculen estretament el present i el pretèrit.

L'actuació política de la joventut deu ésser i és, en les avinenteses d'alliberament, clara i definida. Cal una modalitat, la que més s'adapti a la manera individual de sentir i, sobretot, de pensar, i lliurar-s'hi per tal d'actuar per al bé públic — sempre quan aquesta modalitat es basi en la justícia i en l'equitat, sempre quan aquesta modalitat estigui destinada a promoure el major bé social, ajudant els humans a la consecució dels fins superiors que els són immanents.

La joventut, aquella joventut que no pot incloure's dintre la massa gregal, no es distingirà, si voleu, per una maturitat intel·lectual que seria precoç ni per un sentit excessivament seriós de la vida. Però seria injust, enormement injust, imputar-li aquella inhibició que, a voltes, se li fa en retret, dels problemes capdals de l'existència. I quan el lliure exercici dels drets polítics sigui tornat a normalitat, es farà evident aquesta sortosa preocupació. I — cal esperar-ho amb gojosa confiança — el nucli de la nostra joventut selecta evidenciarà, aleshores, com aquest temps d'inactivitat aparent ha fet germinar, créixer i consolidar altíssims ideals polítics.

ELS RENGLÉS AVANTGUARDISTES

PER JOSEP FERRAN I SOLER

DINTRE l'ambient de normalitat i equilibri que en les arts i en les lletres predomina — per raons d'una inefable estabilitat — en tots els temps i en totes les èpoques, sempre ha estat i serà perfectament prevista i acceptada l'existència d'un determinat sector que té cura de confeccionar un programa extremista i audaç a base d'un indispensable mancament al respecte comú i del decantament de llurs activitats en la forma més esgarriada i extravagant, tot plegat, per causa d'una inèdita concepció ultra-moderna de l'art i de la literatura.

Mai, però, com en l'època actual, destinada, sembla, a registrar els progressos i les invencions més extraordinàries de les ciències i llur realització pràctica en els esdeveniments més audaçs i inversemblants, aquest moviment bèl·lic i destarotador havia adquirit tan alt grau de relleu i de puixança. (En aquest punt caldrà reconèixer que els propugnadors de les teories més novíssimes han davallat, paradoxalment, de les sublimitats inexpugnables del seu art (?) per a confondre's lamentablement amb un gran nombre de mortals que malden per a cristallitzar llur més gran anhel: batre un rècord.)

Efectivament, no farem sinó posar les coses al seu lloc en convenir que la posició actual dels elements avantguardistes i superrealistes, (per nosaltres, pobres ignorants en la matèria, ambdues paraules tenen un sentit molt equivalent, tot i haver llegit fa poc que superrealisme i avantguardisme són dos conceptes antagònics, almenys pels afiliats a les respectives tendències), farem bé en convenir, dèiem, que llur posició és clarament destacada, no sols per la raó de llur puixança, sinó per la influència manifesta que ella comença a exercir en algunes manifestacions de la vida moderna.

En general l'element intel·lectual retrògrad — l'element *putrefacte* com es complauen en subratllar

els superrealistes — s'ha distingit sempre per la gravetat accentuada de llur actuació. Moltes vegades, fins i tot en les accions normals i en les supèrflues, el literat, l'escriptor, han ofegat l'home. D'ací deriva possiblement la manca de popularitat de molts homes de lletres, la qual cosa, tot i ésser interessantíssima, no volem ara escatir per tal com fugiríem del pla traçat en començar aquest article. En definir alguns trets característics del tipus normal d'intel·lectual i artista no ho fem sinó per establir un paral·lel molt significatiu amb el tipus de la nova generació avantguardista. Sense esforçar-nos-hi gaire ens sembla que ens serà possible de demostrar com els propulsors de les novíssimes corrents artístiques han estat hàbils en trobar elements que han tendit a desdibuixar considerablement els conceptes de gravetat i rigidesa que adjudicàvem als homes de lletres. I és indubtable que entre aquests elements cal concedir a l'esport i al cinema una influència decisiva.

L'avantguardista que sap la seva obligació, doncs, ama l'esport i en fa motiu de temes literaris i pictòrics. El nostre mateix Sánchez-Juan es complau en poetitzar la figura de la campiona anglesa de *Dirt-track* Eva Asquith, i en fantasiejar capriciosament al volt de la seva motocicleta. Sebastià Gasch, el notable crític d'art, es lamenta molt seriosament de l'actual penúria de pesos forts i, fent gala d'una reeixida documentació escriu una minuciosa estadística dels homes que han pegat més fort i més bé d'un grapat d'anys ençà, i encara, en un article que li hem llegit recentment s'acara amb els detractors de la boxa i fa un anàlisi de les menes de maneres en què un hom pot restar k. o. sense que això pugui ésser-li gota perjudicial.

Quant al cinema, un estol d'avantguardistes que troben llurs fonts d'inspiració en la lluminosa cons-

tel·lació d'Hollywood cuitaren a donar-nos la raó. I Salvador Dalí, el més genuí representant del nostre moviment d'avantguarda, que malda, es veu, per ésser inclòs en els rengles del surrealisme, ens servirà també d'exemple en la recent realització del film "Un Chien andalou" en col·laboració de Lluís Bruñuel. Aquest film, en el qual Dalí juga un rol de marista és "fill exclusiu de la subconsciència, alliberada de tota trava de la consciència" i, tot ell, "una plasmació de les manifestacions de l'instint incontrolat", estats d'esperit que es veu que poden retrobar-se en les recents obres pictòriques dalinianes, que no veurem exposades a Barcelona.

En tots els problemes humans, dels més insignificants als més arduos, no ha estat mai cosa fàcil saber adaptar-se al punt dolç i mantenir en un constant i enraonat equilibri el poc i el massa i, els avantguardistes, si bé hem de reconèixer que han contribuït a donar-nos una visió més desinvolta de la intel·lectualitat, ho han fet tan excessivament que no han pogut evitar que allò que era rigidesa es convertís en irresponsabilitat i allò que era gravetat pogués conceptuar-se com pura irreflexió.

No ens atrevirem a fer cap afirmació en el sentit de si aquests moviments moderníssims són útils i necessaris, però no ens sembla gens apartat de la raó voler insinuar que el fet de llur existència radica sens dubte en el grau de maduresa que ha assolit la cultura en general.

En un paràgraf anterior hem escrit que aquests corrents d'avantguarda exercien una influència sobre algunes manifestacions de la vida moderna i ens sembla que un esguard atent a la situació actual de l'*snobisme* serà suficient per a provar-ho.

En efecte, què és sinó una influència de les noves tendències l'actual pruija dels nostres *snobs* en concedir, al cinema mateix, una gran importància a realitzacions a voltes simplicíssimes i primitives — "Torrents humans" — i a vegades fantàstiques i irreal — "Metropolis" —. És clar que hem arribat a un estat tal de saturació de forma en les produccions artístiques, que ens veiem obligats a reclamar constantment modalitats noves, extraordinàries i frapants, però així i tot, en les nostres preferències actuals el factor avantguardisme hi comença a exercir un predomini que potser ignorem.

D'aquestes i altres observacions, manllevades fidelment a la realitat, podem treure'n la conseqüència que el moviment avantguardista és una cosa prou important per ésser tinguda seriosament en compte i que, fet i fet, actua en profit de l'art.

Amb tot, nosaltres, encara que no fos així, li ho sabríem perdonar només en paga de les sensacions novíssimes i inèdites que ens ofereix amb molta regularitat i que — molt equivocadament, és clar, — ens havíem atrevit a qualificar de vulgars atzaiades.

A PROPOSIT DE "TORRENTS HUMANS"

PER J. PLANAS

SABEM prou bé la considerable quantitat de defectes que es poden imputar al públic en general i les lamentables fallides que constitueixen moltes de les seves reaccions davant d'un espectacle determinat. Però en una cosa tenim una confiança absoluta, és: en el sentit crític de les multituds davant d'un fet que afecta d'una manera directa cada organisme particular. I àdhuc prescindint d'aquesta apreciació personal, aquest sentit crític té prou interès propi per a què se'l tingui en consideració, per tal com és la única manera de comprovar la veritable valor humana que un espectacle pugui tenir.

Però si és cert que el judici del públic mai no serà una cosa negligible—malgrat tot el que diguin certs intel·lectualitzants—en canvi pren una importància definitiva quan es refereix a un producte que li és destinat expressament, tal com passa amb el cinema. En aquest cas s'estableix una estreta correspondència entre públic i productors, que cap teoria ni cap elucubració més o menys artística no serà capaç de trencar. El fall del públic es manifestarà d'una manera contundent i inapel·lable, rebutjant qualsevol cosa que no s'adigui amb el seu tarannà, és a dir, tot allò que no sigui vida, simplement. Tal ha estat el cas de "Torrents humans". El públic l'ha protestada prescindint de concessions en nom de teories que no li interessien.

I és aquí on es pot trobar la fallida principal d'aquesta pel·lícula, que per altra part conté trossos meravellosament reeixits i d'una emotivitat perfecta; però en conjunt no és admissible i amb prou feines suportable perquè s'aparta completament de la seva comesa.

Però és que aquest film, inservible per al fi a què era destinat, és igualment fallit en la seva concepció, perquè està desprovist de les caracte-

rístiques essencials del cinema, i en canvi, envaeix terrenys aliens—i àdhuc incompatibles. Efectivament, la tendència que ha construït "Torrents humans" entra de ple en el terreny literari, i, més concretament, en el de la novel·la psicològica. Precisament, parlant d'aquest film, algú ha citat Dostoiewski sense pensar que aquest és el principal tret que se li pot fer, suficient ell sol per a desvirtuar tot intent de justificació. Davant de la realitat del cinema, res no hi valen els adobs. Una escena filmada conté ella mateixa la sentència. Per això la convencionalitat de les reaccions dels personatges de "Torrents humans" destaca d'una manera aparatosa, que arriba al grotesc en algunes ocasions ja subratllades pel públic.

I és natural. Perquè la única manera de donar apariència de veritat a les conseqüències que en un cervell produeix una impressió determinada, és precisament la utilitzada per la novel·la: deixar completament aïllat el personatge. I l'americà Frank Borrage, director de "Torrents humans", no ha reeixit en aquest procediment perquè en cinema és impossible. A malgrat de tots els seus esforços per deixar sols els personatges, aquell mínim de paisatge que els envolta demana acció, i el contacte constant dels dos cossos—encara que dos només—i dels dos esperits l'exigeix igualment. L'actitud de l'home i de la dona, esperant que es produeixi la sensació per a moure's en conseqüència, apareix falsa, definitivament estúpida.

Hem examinat amb més deteniment i amb més duresa aquest film, perquè el cas del seu director ja s'allarga massa. "Torrents humans", "L'àngel del carrer" i algunes de les escenes de "El setè cel", són massa, francament. I és davant de pretensions genials, que felicitem de tot cor el públic per la seva protesta.

T A R D O R

PER ABEL RIBELLES

*J*A és arribada...

Ja és arribada la tardor amb la seva cavalcada i tot el seu seguici.

Seguici de tremolors; seguici de dolorosos esgrogueïments.

Ha arribat ufanosa i tota plena d'una pompa triomfal; i l'empenyia el vent amb totes llurs alades i esplèndides gales.

I, tanmateix, la seva arribada ha estat freda... Tenien raó les fulles quan devenien grogues i trèmules d'esgarrifera.

Ara, arrapades ferm als branquillons que es vinclen, ja no es gronxen gentilment: es debaten i espeterneguen com fúries afollades, talment un epilèptic. Unes, heroïques, encara resisteixen el vent enfurismat. Altres devenen febles. Són aquelles

«Fulles seques, fulles mortes,
corferides i retortes...»

Despenjades despietadament, s'arrosseguen per la terra humida i encara tenen esma per a arraulir-se a remades i cercar un recer amb la inútil esperança que el sol com en altre temps, jai! les revifi.

Les acàcies del carrer, altivoles, han sentit un calfred com si una mà seca i gelada els fes tràgica carícia i són estirades a un costat llurs hirsutes i testes cabelleres.

I en els camps immensos i deserts, els sembrats — pobres brins punxeguts i flexibles eixits tot just de la closca de la terra — no saben resistir l'escarpidor del vent que corra més que mai, i s'acoten eternament resignats.

Ara, a la nit, craqueja en les rònegues casotes el fustam ressec que un dia fou portes i finestres, i a dintre cruixen els ossos de la pobrissalla de tan cargolar-se i arrupir-se.

I un cà noctàmbul que passa per la via, freda estirada com un cadàver, udola en la fosca llargament, poruc del rondinar del vent, i esbalaït mira la seva figura estrafeta per la lluna, entrar i sortir sobtadament de les llandes dels portals closos. Al lluny del lluny el diàleg d'una oliva des de la branca d'una arbreda solitària fa més agut el silenci de la nit i més dolorosa la trista solitud dels claustres enrunats.

I el cel, que a l'hora de la posta era una florida immensa de lilàs, ara és net i ras com els carrers solitaris de la ciutat.

I la lluna, lliure dels parracs de draperies que el vent espolsava, és un badall de llum.

I al seu volt tremolen fent-li seguici, tots els bocins de gel que semblen estels.

* * *

Ara passa la cavalcada...

El vent, herald de la tardor, despenjava una fulla morta i s'enduia un pàmpol groc.

DOS LLIBRES POLITICS

PER JOAN RIBA I FAURA

EN les reaccions dels pobles, com en les dels individus, el sentiment hi juga la part més important. Sembla, en bona lògica, que reflexió i sentiment, cervell i cor, haurien de guardar la deguda jerarquia o, si més no, caldria que es produïssin en un pla d'igualtat.

La Història, però, ens ensenya que tots els grans moviments renaixentistes han estat començats i enfilats per un romanticisme esclatant. Sense seguir gairebé cap procés evolutiu, el poble, des d'un complet estat de nihilisme, s'ha sentit tot d'una vivent. I ha cridat i ha cantat, i el cor li ha bategat dies i dies amb una passió extraordinària en defensa d'un fet i d'un dret indiscutibles. I, ben mirat, en la majoria de vegades, apenes sabia la causa ni els proposats efectes del seu sobtat reviscolament.

Tota la primera etapa d'un poble en reacció és purament sentimental. L'entusiasme és la font de les seves energies i la base de les seves campanyes. Es dona sovint la paradoxa de què la passió és la creadora de la idea, l'engrescament regula la raó, l'efecte precedeix la causa.

No és estrany, doncs, que tota acció política derivada d'aquest estat temperamental, sigui motiu de desenganys i fins en alguns casos de fallides. L'acció política d'un poble és part essencial de la seva vida. Si un poble no actua políticament, en lloc de viure, vegeta. I, al cap i a la fi, la vida d'una nació, com la de l'home, necessita una harmonia constant i efectiva entre el pensament i el sentiment.

És per això que, passat el temps de les grans flamarades, fatalment — beneficiosament, cal afirmar — s'imposa un recolliment i una concentració. Les coses tornen al seu lloc; la força expansiva de la passió, que aviada a l'aire lliure perdia tota la seva eficàcia, serà comprimida i regulada per la reflexió i

la consciència. Mai, com ara, no trobarem més justa la definició autènticament anglesa, que ens diu que l'Idealisme consisteix en considerar-ho tot en la seva essència pràctica.

D'aquí que calgui senyalar, com a producte de aquest període meditatiu, l'aparició de molts llibres essencialment polítics. Els homes que senten vocació i tenen aptituds per a practicar aquest art tan noble, aprofiten el forçat parèntesi per a exposar les seves opinions i influir d'una manera, si no tan espectacular, molt més serena. Per a no citar-ne d'altres, ens referirem, avui per avui, a dos dels nostres polítics més eminents: Duran i Ventosa, i Cambó.

Els seus darrers llibres *Els Polítics* i *Les Dictadures* són productes naturals de la situació que es travessa, però com les veritables obres mestres, tenen i tindran sempre una exemplar actualitat. Els dos homes que comparteixen la direcció d'un partit — al volt del qual ha girat quasi sempre tota la política catalana — s'han produït, en aquestes circumstàncies especials, dins de la seva particular manera d'ésser.

Duran i Ventosa, amb una deliciosa barreja d'home formidablement pràctic i serenament idealista, ens retalla el tipus del veritable polític, director de pobles més que de partits. Tota la complexitat de qualitats que ha de posseir l'home governant i els defectes dels quals deu allunyar-se hi són enumerats i estudiats amb la naturalitat més gran. Patriotisme reflexiu, preparació cultural, provitament en la seva actuació, amplitud de mires, profunda humanitat, noble comprensió, són entre altres les virtuts principals que, en grau superlatiu, ha de practicar tot bon polític. I, amb aquesta relació, Duran i Ventosa no fa més que presentar un model, vers al qual hauria d'orientar-se tota la

educació política del poble. Personalitza per a il·lustrar les multituds; concreta per a fer-se, en certa manera, més difús. Ell vol un polític exemplar perquè, com diu en el seu llibre: "la força educadora de l'exemple és com la força de l'aigua. Es crea de dalt a baix. És a dalt, com més amunt més, on és més indispensable un concepte clar de les virtuts que han de constituir una bona educació moral ciutadana. Com per la força de l'aigua, la eficàcia educadora de l'exemple està en raó directa de l'altura d'on ve".

El llibre de Duran és un veritable tractat de pedagogia política. I encara que el seu autor previnguï, en el prefaci, que no es proposa exposar cap teoria nova, una simple lectura ens convencerà de com és preferible, quasi sempre, el sentit comú i l'experiència, a les elucubracions de molts teoritzadors moderns.

Complement, o millor dit, conseqüència d'*Els Polítics* és el llibre de Cambó. Si Duran i Ventosa ens fa veure, per contrast, el nostre endarreriment polític, en *Les Dictadures* es pinten, amb la més gran exactitud, les conseqüències i les angunioses incògnites que se'n deriven. És un llibre realista impressionista, gairebé. Altra vegada seguint la seva tàctica fonamental, l'autor es presenta amb una indiscutible oportunitat.

Considerant un mal l'anormalitat política dels pobles, Cambó no adopta pas la còmoda actitud de rebutjar-la de pla com a cosa absurda. Justa revelació del seu temperament és aquest paràgraf: "Jo m'he resistit sempre a creure en l'existència i, sobretot, en la persistència de l'absurditat. En el

món físic, com en el món social, tot allò que és i dura, té alguna raó d'ésser i durar." I, amb un vast procés analític cerca aquelles raons i ens les presenta amb tota la cruesa. En la crisi del Parlamentarisme i de la democràcia, en l'actual egoisme materialista i en moltes altres falles socials, hi troba les causes genèriques de l'adveniment de les dictadures. I no s'atura solament en una visió retrospectiva, sinó que, amb la vehemència i valentia d'home convençut, preveu els perills del moment, proper o llunyà, però fatal, del canvi inevitable.

Mentre va relatant amb tots els detalls i totes les proves les causes més amunt apuntades, senyala, unes vegades per contrast i altres amb orientacions pràctiques, els remeis de tantes malalties ciutadanes. I, de tant en tant, els il·lumina amb un llampegueig de fe, com aquesta frase: "Jo, que crec en una resurrecció de l'esperit democràtic, àdhuc en els països on més pregona pugui ésser la seva crisi..." I encara les resumeix en l'explícit paràgraf que clou el llibre, desitjant que: "...el continent que té la glòria d'haver forjat el dret pugui veure afermades sobre el principi del dret les organitzacions polítiques de tots els pobles que l'integren."

Si *Els Polítics* de Duran i Ventosa és un tractat de pedagogia política, bé podem considerar com un compendi de medicina política *Les Dictadures* de Cambó. Ambdós llibres tenen la honorable particularitat d'ésser pensats i escrits amb una gran amplitud de mires. Són interessants per a tot ciutadà conscient, sense distinció de partits, idees i matisos i llur eficàcia travessa les fronteres amb una aurèola d'universalitat.

ART CATÒLIC

PER FELIX

AQUESTS dies, arran d'un concurs d'imatges celebrat a Barcelona, s'ha parlat i s'ha discutit sobre aquest tema, des dels grans diaris de la capital. No tenim preparació ni autoritat per intervenir-hi, però el debat ens ha fet venir a la memòria un discurs que, l'any 1927, pronuncià sobre aquesta matèria Mons. Verdier, superior aleshores de Saint-Sulpice i elegit suara arquebisbe de París; i no volem fer sinó retreure'n algunes conceptes que, a judici nostre, situen la qüestió de l'art catòlic en el lloc que li correspon.

En les nostres esglésies, les pedres, les línies arquitectòniques, els motius de decoració, les estàtues, els vitratges fulgents, els orgues i les campanes, el mobiliari, àdhuc en els detalls més humils, tot hauria de parlar, o més ben dit, tot hauria de cantar, en sa bellesa, una història, una doctrina, una vida... Teologia i poesia: les esglésies han d'ésser això per a qui les comprenqui i les estimi.

Dintre aquests sentiments, el nostre amor al passat no ens ha de fer exclusivistes, com passa de vegades, ni hem de prendre, davant de nobles i lloables assaigs de renovació artística, una actitud de malfança, quan no d'hostilitat.

Ja el Mestre digué que calia treure del tresor *nova et vetera*, coses noves i coses velles. I a ben segur que en pronunciar aquestes paraules no intentava excloure de son pensament l'art religiós.

N'hi ha que senten, i que senten vivament, que les nostres modernes democràcies, dintre l'esfera religiosa com en totes les altres, tenen novelles fretures; que a aquestes masses emancipades, d'il·limitades aspiracions, com enfebrades cada dia pel teatre i el cinema, hom no els pot donar allò que era escaient, en les edats passades, a unes ànimes infantívols, resignades i obscures. I en un art més modern, en una nova simfonia de colors, en un joc de línies d'on han de brollar, més clars i més sug-

gestius, la idea i el sentiment, cerquen el verb que s'imposarà a nostres contemporanis.

I aquests assaigs inspiren confiança. A la missió perdurable de l'Església, a la seva majestuosa continuïtat, no oblidéssim que hi aporten llur actual esforç.

El que l'Església demana i exigeix de l'art catòlic és que es recordi del seu destí primordial, que és ajudar a la tasca nobilíssima de la santificació de les ànimes.

Cert és que en tota obra artística hi ha una part general que és regida pels cànons de l'estètica — i aquests cànons no són confessionals. Però també és cert que la bellesa en l'esfera religiosa es realitza en éssers reals, concrets, els trets de la qual gosaria dir que ens són coneguts i que no ens agrada veure alterats u obligats.

El nostre Crist fou, sens dubte, el més bell dels fills dels homes, i per aquest caire totes les belleses humanes li escauen. Mes Ell fou també l'Home-Déu, i en la seva bellesa ens plau i volem trobar-hi la majestat, la dignitat i, àdhuc dins la dolor, la serenitat i l'ésser diví.

Maria ha tingut totes les belleses, totes les gràcies. Ideal encisador, per expressar-lo, com per cantar-lo, l'artista pot legítimament recórrer a totes les possibilitats del seu geni, però nosaltres li demanem que no s'oblidi que aquesta creatura única ha reunit en sa persona la majestat de Mare de Déu i l'honor de la més pura virginitat.

Ens agrada veure en els Sants no pas solament aquell candor que els presenta sovint com éssers irreals, ans encara i sobretot, aquell domini d'ells mateixos, aquell equilibri fet de llum superior, de judici sa, de dolçor inalterable, aquella superioritat que inspira a tothom admiració i respecte.

Voldríem que els nostres contemporanis trobin en les obres d'art els fets o les idees de la vida religiosa, la primera impressió que sentissin fos feta de respecte, d'estima i d'admiració.

Els museus de la nostra terra — singularment l'Episcopal de Vich i el de la Ciutadella, de Barcelona — serven una bona part d'aquell immens tresor artístic que els anònims pintors medievals deixaren en les esglésies humils de Catalunya. Producte, aquestes manifestacions: pal·lis, cimboris, etc., d'un art incipient, d'una fe robusta i d'una aguda penúria econòmica, en el major nombre de casos, sorprenen ara els entesos de tot el món — qui les cerquen delitosa­ment — pel seu colorit i per aquella valentia i netedat d'execució que podem notar en la mostra que de la nostra pintura primitiva reproduïm. Aquest Pantocrator, procedent de la parròquia de Ribes, és un fragment del Cimbori dels vuit àngels, que es troba avui al Museu Episcopal de Vich. A banda i banda de la testa del Creador, hi apareix la següent inscripció:

IHS QVISQVIS SVPER ASTRA LEVATVR — TD MEI SPAM VITAE DVCEI MEI

Segons opinió de l'instigne arqueòleg Mossèn Gudiol, cal atribuir aquesta bella pintura a la primera meitat del XIIe segle.

CLASSES DE FEMINISME

PER PERE PUIG I QUINTANA

AQUELLA mena de feminisme que es complau singularment a transformar la dona en un rival poderós de l'home, no és pas certament recomanable. En la pugna que resulta d'aquestes dues posicions, hom hi endevina inevitablement una tragèdia. Si és la dona la que venç, tot el prestigi social, polític i domèstic de l'home va en orris. Perquè la psicologia té això: no sap gustar la serenitat de la victòria, i en lloc d'administrar el triomf d'una manera caritativa per al vençut, la inèrcia de la reacció la mena a mides extremes. És el cas d'aquell gremi famós a Anglaterra — decadent ara, ens sembla — de les sufragistes. Llur programa era colpidor. Com si volguessin reivindicar tots els greuges inferits a través de la Història pels homes a llurs companyes, eren inexorables en els seus projectes. No es limitaven, en cas de guanyar la partida, a deixar els homes fer la viu viu en llur mateix estat, sinó que els sotmetien a una servitud ignominiosa. El tipus de la sufragista era el de la dona amb ulleres, gestos rígids, mirada imperiosa... i tots la vèiem en alguna victòria esporàdica familiar, ensinistrant el seu marit en humils tasques domèstiques. Si això podia esdevenir-se dintre l'ambient bon tros gèlid d'un auster clima nòrdic, imagineu l'efecte de la doctrina en els temperaments meridionals.

Si és l'home, en canvi, el vencedor en el supòsit que hem indicat en començar, la cosa no varia gaire. El drama subsisteix. La dona, despitada, ha de menar la vida consirosa del reduït a la impotència. I la pau familiar és un mite. El panorama no és pas, certament, encoratjador.

Doncs bé. La clau de la solució a tot això és evident. Rau en la consciència d'una diversitat inicial de funcions, imposada per la natura. Els homes tenen un programa bàsic a executar, les

dones en tenen un altre, i dintre els seus camps respectius, vinguin progressos i feminismes. Si no es perd de vista el punt diferencial de partida, no menaran pas a excessos i el dret de sufragi polític per exemple, que sembla extemporani, pot tenir un fonament lògic dins l'òrbita senyalada per la dona en la necessitat que aquesta té de defensar certs interessos propis. En resum, la dona ha de basar llurs reivindicacions sempre en la seva feminitat; l'home ha d'ésser comprensiu i atendre-les dins la seva masculinització. El conflicte esdevé inevitable quan hi ha una ingerència essencial mútua i una inversió de papers. Als moralistes i sociòlegs toca ara el definir les respectives missions. S'ha de convenir que és una mica exposat, i una tasca bon xic ingrata per l'hostilitat que en pot pervenir de la més encisadora de les dues parts.

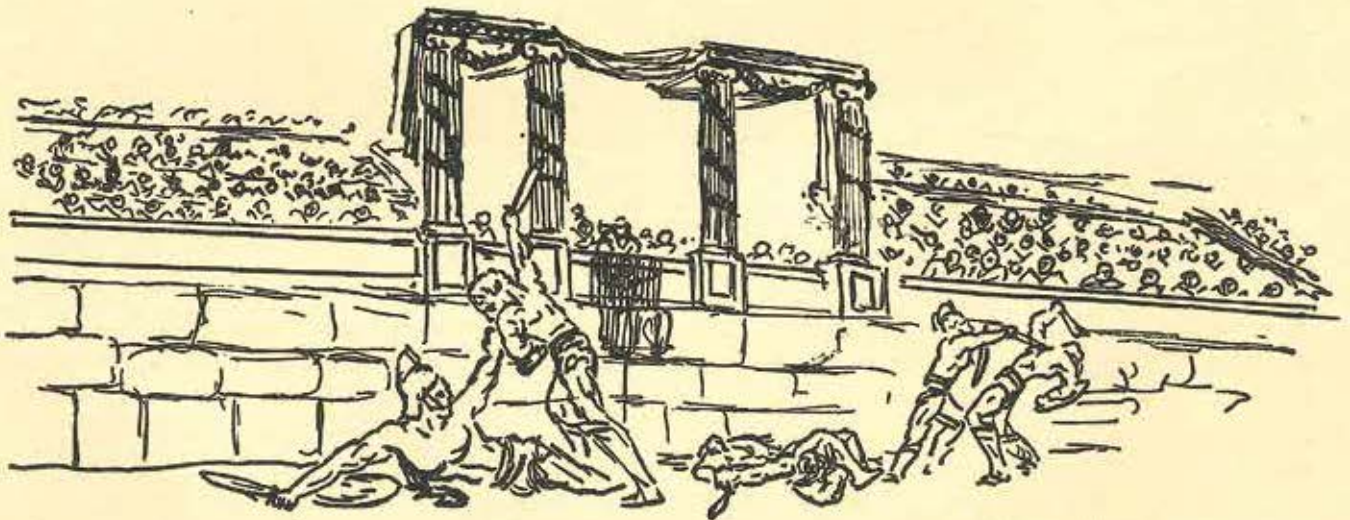
Parlàvem, en començar, de l'escometivitat bel·licosa de les sufragistes, com a tipus de programa femení actiu. Existeix també bastant difós, i al menys d'una manera tàcita, un altre tipus de programa feminista, del tot passiu i completament antitètic. És aquell que basant-se en la taumàtúrgia del físic, consisteix en presentar la dona sota un aspecte simplement decoratiu: el de fer bonic. I aleshores es pot citar la dona entre els bells parcs, els bells jardins i demés indrets gentils d'una nació. És una mena de flor artificial sense olor, o bé d'estampa de litografia. La bellesa i l'harmonia d'aquestes criatures faltes d'esperit i de ritme, acaben per esdevenir monòtones, orfes com estan d'aquella guspira interior de vida. I d'aquí en pervé, per altra part, el què en diem *frivolitat*, paraula a l'orde del dia, sinònima de buidor per dintre i de trampa en les seves diverses manifestacions, en una de les quals planteja l'enutjosa qüestió de certes relacions socials, amb l'encatllament

anguniós d'una conversa el tema de la qual, pel cap baix, es redueix per manca de col·laboració verbal, a fer constatacions meteorològiques.

Tant per tant, entre l'estat de rebeldia de la dona que malda pel millorament social, enc que sigui en detriment de l'home, i la que es passa la vida com dintre una vitrina, sense sentir més que

artificioses pruïges d'exhibició, preferim la primera actitud.

És més dinàmica, més atractiva, més encisadora en llur deliciosa envestida malgrat la delicadesa física, i àdhuc com tot estat de lluita ben conduït, inclou en la vida social un cert sentit moralitzador.

Dibuix de Eulís Albin

STRESEMANN

PER RAMON PIPÓ I GRAELLS

EN contemplar l'Alemanya d'ara i comparar-la amb la d'avant-guerra, notarem un canvi ben falaguer. La silueta que d'ella s'havia format en temps dels Hohenzollern s'ha anat esfumant de mica en mica per convertir-se en una figura cada dia més simpàtica i atraient.

Abans era indubtablement un Estat fort, que inclús sabia imposar la seva voluntat quan li calia; ara, però, sense imposar, sap fer la seva via florent i es va col·locant al primer rengle de les nacions europees.

Aquesta revifalla té més mèrit per quant no hem d'oblidar que ella fou atuada per la força de les armes i que per aquesta raó és l'Estat que ha de portar el pes més fort de la post-guerra, per la qüestió de les reparacions per un costat i pel control que els seus antics enemics fan pesar damunt d'ella.

Quina causa li va permetre reeixir d'aquesta situació? Simplement, l'haver trobat els homes adequats per a cada un dels llocs més difícils.

La casa imperial, amb la guerra havia quedat totalment aixafada; va haver-hi necessitat de substituir-la i s'implantà la república d'una manera suau i sense mica de pretensió ni desdeny. En cercar l'home que havia de presidir-la, definitivament es va trobar el mariscal Hindenburg, al qual encara que no hagués aconseguit la victòria total, l'acompanyava una simpatia general i era per aquesta sola raó una garantia d'estabilitat. Quan els grans problemes entre la nova república i els aliats es presentaren, sortí també l'home ideal que havia de resoldre'ls de la manera més avantatjosa o bé encarrilar-los per les vies més suaus. Aquest fou Stresemann.

Patriota fervent, l'hàbil ministre d'affers estrangers, lluny d'avivar aquelles passions que arrelen tan fàcilment en els pobles, va saber encaminar el

seu envers els viaranys d'una política digna, de la més hàbil diplomàcia, que féu possible l'ingrés de Alemanya a la Societat de les Nacions, per a des d'allí presentar el novell Estat i mostrar-lo al món.

En tots els seus parlaments, que sabia bé prou com eren oïts per tot el món en ésser dirigits als representants d'altres Estats, mostrava com aquella Alemanya rígida, ferrenya, de bigotí encarcerat i pestanyes concentrades havia estat substituïda per aquesta de cara rasurada i riallera; com l'espasa que la seva destra aguantava havia estat canviada per un mall, emblema del treball, que havia de dur el país pels viaranys de la pau i de la prosperitat. I un dia, donant un cèlebre cop de puny damunt la taula, deia: La nostra fortalesa, els nostres bíceps, no són de gladiador, sinó una demostració de la salubritat del nostre cos, capaç de defensar els més bells ideals de justícia i sobretot els que puguin referir-se als pobles petits, sense força i a voltes sense el reconeixement oficial de la seva existència.

Recordeu quin calor posava en les seves paraules quan defensava amb tot el seu convenciment els drets de les minories nacionals. D'aquesta manera, l'encarregat d'affers estrangers de la nova Alemanya, anava sumant simpaties que anul·laven els efectes de la pobresa diplomàtica d'aquell Estat abans i durant la guerra.

En aquest camí que anava fent-se planer, trobà Stresemann, en el qui havia d'ésser el seu més gran contrincant, un col·laborador eminent i lleal. El tracte continuat a què estigueren obligats Briand, el gran patriota francès, i Stresemann, per a defensar interessos ben contraposats, lluny de crear rivalitats inadequades féu néixer una simpatia mútua que es traduí en una amistat el punt culminant de la qual fou l'oració sentida, magistral, que des de la Cambra francesa Briand dedicà a aquell gran home el traspàs del qual tot el món veia amb recança.

BIBLIOGRÀFIQUES

La filla del Carmesí, per Josep Maria de Sagarra. — «Les Ales Esteses». Barcelona.

Un inconvenient, ens va sobtar totjust havíem acabat de llegir aquest llibre: i és la dificultat de classificar-lo. Es clar que res no ens obligava a fer-ho, però això havia de facilitar la nostra tasca de comentaristes d'un llibre contenint una obra teatral, tasca sempre una mica descentrada, i més en aquesta ocasió.

Perquè és el cas que aquesta obra estrenada en el Teatre Novetats amb un èxit positiu, té una factura tan ben definida que conserva tota la seva vitalitat i arriba a pendre vida pròpia en la seva transcripció en el llibre. ¡Que en som, de lluny, llegint *La filla del Carmesí*, d'aquella aridesa aclaparadora i perfectament monòtona, habitual en les biblioteques d'obres de teatre! I per altra part, el qualificatiu de poema que el seu autor li assigna, és insuficient per a contenir tota la força dramàtica dels personatges i la gran qualitat humana del seu parlar, habitual en les figures creades pel nostre poeta.

Per això ens decantem a establir una nova categoria que senyalaríem «Obres de Sagarra», així, ben simplement, i en la qual anirien compreses totes les obres poètiques d'aquest autor. Perquè totes elles, a despit del fons i dels gèneres, ofereixen les mateixes característiques. Es sempre aquell vers sucós i abundant, aquell vers nostrat — per dir-ho amb un terme que ens fa horror, però que hem de reconèixer que aquí és insubstituïble — presentant-se sota modalitats infinites. Però oferint una particularitat ben remarcable, en aquesta ocasió: i és que la intensitat assolida altres vegades amb un devassall de paraules, a voltes excessiu, en *La filla del Carmesí* és aconseguida mitjançant un llenguatge d'una gran austeritat, que troba en cada ocasió la paraula apropiada. El vers, així, sense deixar el seu ritme característic, agafa un so eixut i compacte, que ajuda la seva viabilitat.

Aquest procediment, ha estat un gran encert de Sagarra, fins al punt d'ésser el que salva, escènica, l'obra, i aguanta la seva innegable categoria, tot i fent aparèixer com a cosa verídica la candorositat sorprenent de *La filla del Carmesí*, i les reaccions que aquesta provoca, massa exemplars perquè el record de les característiques de la novel·la blanca no es presenti a la imaginació — i en ocasió ben inoportuna.

I per acabar, voldríem fer una observació insignificant: ¿quan acabarem de posar-nos d'acord en si s'ha d'escriure Sagarra o Segarra? Perquè mentre el propi autor ha adoptat la primera forma, els seus volums de «Les Ales Esteses» continuen ostentant gloriósament la segona.

J. P.

HA SORTIT, de poc, el primer fascicle del *Diccionari Enciclopèdic de la Llengua Catalana*. Publicat amb la solvència que caracteritza la Casa Salvat, de Barcelona, serà, pel que sembla, una aportació valuosíssima al fons de la cultura actual. Formarà, en total, dos volums, il·lustrats i de bona presentació. — S. i A.

EL VOLUM VIIIe de la Col·lecció Popular de «Les Ales Esteses» ha estat un dels més notables encerts de la direcció d'aquesta editorial que tan de pressa ha aconseguit imposar-se amb un expandiment que depassa de molt els càlculs més optimistes.

El foc que es revifa malament, la magnífica comèdia de Jean-Jacques Bernard, en l'acurada traducció de J. Pous i Pagès, ha obtingut un èxit de venda tan gros com el que va tenir quan l'empresa del Novetats va donar-la a conèixer a les darreries de la temporada passada, llavors que crítica i públic, en un perfecte acord, reconegueren les bel·leses de forma i el fons humaníssim d'aquesta peça de teatre, tan moderna i tan emotiva.

Ara ha sortit el volum IXe de la mateixa Col·lecció i és de creure que obtindrà un altre *succés*. El signa Carles Soldevila i conté una arplega de contes al davant dels quals hi va la novel·leta *Una nit a Bonrepòs*, que dona el títol al volum. La ploma agilíssima, subtil, elegant i irònica de l'autor de *La tia d'Amèrica*, ha traçat una sèrie de proeses que es llegeixen amb una avidesa sense aturador.

Josep Lleonart ha lliurat a la mateixa Col·lecció un volum de proeses inèdites titulat *Rondant de nit*. Es tracta d'un aplec de narracions on la vida nocturna de París hi és descrita amb aquella mestria i elegància de llenguatge característiques de l'il·lustre poeta.

Les dames du Purgatoire, de Prosper Mérimée, traduït per J. Farran i Mayoral amb el títol de *La llegenda de Don Joan*, formarà un altre volum de la mateixa Col·lecció.

SALVADOR BABRA, L'EDITOR, està posant a la venda, per als «gourmands» de l'art, el segon volum d'*Els Primitius*. Escrit pel savi arqueòleg Mossèn Josep Gudiol i Cunill, conservador del Museu Episcopal de Vich i doctor «honoris causa» per la Universitat de Bonn, conté 228 reproduccions del nostre art pictòric medieval — alguns originals de les quals poden veure's al Palau Nacional de l'Exposició de Barcelona —, una d'elles l'esfigie del Pantocrator, que reproduïm en la nostra pàgina central. La impressió dels tres luxosos volums d'aquesta obra, a càrrec d'En Bas d'Igualada.

Garba

ENTRE EL MEDIOCRE I L'AGOSARAT, ens decantarem sense cap llei de vacil·lació per aquest darrer.

El Mediocre — aquesta cosa tan universal — no aprofundeix en res i cap dubte no l'aturmenta, i perquè alguna vegada es mou en sentit regressiu es creu que fa via.

L'Agosarat, però, ama la inquietud i sent la lluita; en la successió ascendent dels temps i de les escoles, no sap inhibir-se; té la força meravellosa de la voluntat i de l'optimisme, i quan n'és l'hora no espera ni vol ésser col·locat, ans encara sap pendre's per ell mateix la posició en la lluita. — R. i M.

TUNNEY, RECORDEU? es retirà del ring per dedicar-se a la filosofia, quan havia assolit els honors d'as indiscutible en la boxa.

Molts se'n van meravellar. Nosaltres, en canvi, ho hem trobat sempre molt encertat i oportú. En filosofia, com en crítica literària i artística, ajudarien molt, sobretot avui, unes bones facultats de boxador.

DÈIEM: "Exigiríem als qui aconpleixen una tasca orientadora, un mínim de capacitat de selecció i ben afinat el sentit de responsabilitat."

Encara podríem afegir-hi: "I ben acusades les facultats de contenció i de ponderació." No fos que una senzilla nota informativa — tal el recent obituari d'un corresponsal d'ací — forcés el lector a un profund anàlisi per tal d'aclarir si en el fons de la cosa hi ha una morbosa inclinació al culte del ditiramb o si només s'hi amaga una ironia fibladora. — A. R.

FA FALTA MOLTA LLENYA, deia l'altre dia el nostre confrare *Llibertat*. I així deu ésser, tanmateix, per quant tot just arribats els primers freds, sembla que aquella escassetat s'agreugi d'una manera esfereïdora. És, potser, que algun altre Josep, com en l'Egipte dels temps bíblics, ha pronosticat la malastrugança de set hiverns seguits?

En aquest cas, l'arrencament d'arbres del nostre Passeig fóra cosa lloable i assenyada. La previsió és una de les virtuts humanes; prou que ens ho diu la saviesa popular. I ben mirat per als pobres arbres, sempre és honorable aquesta mort. És com una mena de sacrifici heroic, un altruisme incomparable. Ells donen estoicament la seva vida per tal que la humanitat no mori de fred.

Potser els nostres macips se n'adonen d'aquesta generositat dels arbres. Perquè en lloc de colpir-los selvatgement amb les destrals, els descalcen per les arrels i els lleven la vida poc a poc, amb una recança enternidora. Fins que la

còrpora del màrtir jau a terra inerte, completament glaçada, no es complirà altra vegada l'adagi: "D'un arbre caigut tot-hom en fa llenya."

Ara aneu a saber si tots aquests mals averanys no són sinó invencions capricioses d'algun profeta aficionat. Aleshores si que potser n'haurien fet un gra massa. Perquè resultaria ben difícil de coordinar l'espectacle que actualment presenta el nostre Passeig verdaguerià amb la restallera d'arbres capbussats, i la visió d'un bell jorn primaveral, amb uns infants plantant tendres arbrissos entre cançons al·legòriques.

Només hi hauria una solució i encara un xic desesperada, i és que, el dia de la Festa de l'Arbre, precedint la comitiva oficial, i a tall d'armats, uns homes obrissin el pas amb sengles destrals al coll. I que, a l'orador que acostuma, en tal diada, cantar les excel·lències dels arbres — companys dels homes — en seguis un altre, immediatament després, fent veure als infantons la utilitat dels arbres — degudament trossejats pels homes — com a preservatius del fred. — J. R. i F.

HI HAN ESTATS D'ESPERIT, certs moments subjectius en les vostres vides, en què us sembla pouar de sobte tot el pregon encís de l'existència.

I entrelluqueu amb delit darrera el rutinarisme quotidià, darrera la maquinació de les humanes vies, enllà dels convencionalismes, regions insospitades de clarors i ombres. Hom sent allavors un daler d'ésser pirata, de menar una vida de aventura i de tenir en mars ignotes qui sap quines meravelloses amors amb no sé quines inconegudes donzelles... I us fan llàstima els savis, i us empalaguen segons quins transcendents llibres, i escanyariu certa gent insigne que fa de la ciència una religió i dels coneixements un culte, quan vosaltres arribeu a enyorar l'edat primària de la tranca. Canviariu de bona gana els gratacels per un forat en un marge, sota l'estelada, i veieu la pedanteria de certa gent, nimbada d'un ridícol immarcessible.

És clar que quan preteneu volar us trobeu mantes vegades tancats entre les quatre parets d'una cambra. Però amb tot, i dins el terreny teòric, teniu sempre més simpatia per la vida del vagabund errívol que per la de qualsevol prestigi social. — P. i Q.

LA DERIA IMPACIENT de marear amb lletres de motllo i l'horror, que la sol acompanyar, al treball lent i obscur d'una adequada preparació fan escriure una extraordinària quantitat de nicieses transcendents.

CREIEM DONAR AVUI HONOR a les planes de REVISTA D'IGUALADA, publicant-hi uns dibuixos d'un compatriota nostre.

Lluís Albín i Ferrer, originari de dues branques ben conegudes de nostra ciutat, és, ell mateix — adolescent, infant gairebé — anònim encara. I, no obstant, les seves obres revelen ja un talent i unes aptituds que fóra lamentable de no impulsar i endegar quan sigui l'hora oportuna.

Vegeu aquests cul-de-llàntia que ajusten la compaginació d'unes planes d'aquest número. Vegeu quina facilitat i quin maneig més hàbil de la ploma no s'hi endevina. I d'altra banda, observeu quina imaginació més viva, quin coneixement i quin domini en aquests temes de lluita preferits per ell gairebé fins a l'obsessió.

Són dues mostres ben eloqüents. El més profà ha de veure-hi, de seguida, com el dibuix no és aturmentat, sinó ben espontani i àgilment imprecís. D'altra banda, les lleis de perspectiva no hi són pas descuidades.

Quan un adolescent, quan un infant pot oferir unes demostracions tan excel·lents, no és pas molt aventurat de predir, per poc que tingui lliures les ales, l'adveniment d'un geni. — Ll. R. i M.

RECENTMENT POGUÈREM ADMIRAR, a Capellades, el museu particular del senyor Amador Romani, el col·leccionista que donà a conèixer al món científic les famoses coves del Capelló, les més importants a Catalunya del període magdalenà.

Maí no hauríem suposat que fos possible recullir tanta abundor de material, sabent que havien estat explorades pels malaguanyats geòlegs Mossèn Font i Sagué i més tard per Lluís Maria Vidal, per encàrrec de l'Institut d'Estudis Catalans.

(L'especial configuració d'aquelles roques devia facilitar als troglodites bons amagatalls, i la riquesa d'aigües devia convidar-los a passar-hi llargues temporades, car en cap altra cova com en aquesta pot observar-se en un espai tan reduït tants objectes, senyals evidents d'una llarga estada de l'home prehistòric.)

Amador Romani, que cooperarà en la catalogació del Museu-Biblioteca Víctor Balaguer, de Vilanova i Geltrú, és l'home que a la nostra comarca més s'ha preocupat fins ara de recollir i arxivar tot allò que té quelcom d'interès.

La seva casa senyorial guarda una magnífica col·lecció prehistòrica composta exclusivament de material trobat a les coves i baumes dels contorns de Capellades i ben digna de comparar-se amb les més interessants, com la de Pere Alsius, a Banyoles, la de Lluís M. Vidal, etc.

Una gran sala quadrada, voltada d'armaris plens, calaixos i capsos guarda una infinitat d'eines de sílex, ganivets, puntes de sageta, destrals de basalt, que són curiosament catalogats

per coves; ceràmica de tota classe, començant per la més rústega i rudimentària, neolítica, ibèrica i la campaniana dels romans fins els famosos plats i rajoles catalanes del segle XVI.

Un armari ple de cranis procedents de diverses necròpolis trobades en les vinyes capelladines pels mateixos pagesos, una bonica col·lecció numismàtica, composta de monedes ibèriques i romanes, un bust d'un personatge romà, en marbre blanc, trobat a Cabrera d'Igualada: òssos, queixals de hiena, cavall, llop, gos, conill, de tots els tamanyos, procedents dels festins que celebraven els troglodites; una magnífica baga d'or trobada en el sepulcre del mas Berengueres, a prop de la serra d'Orpinell; arxiu d'història, filatèlia, imatgeria popular, folk-lore, estatigrafia capelladina, ex-libris, fauna... en fi, un vertader museu local d'objectes de quasi tots els rams de la ciència trobats en aquesta comarca i recollits per ell amb un esforç i un amor admirables. — A. B.

FER EL DESENTÈS ha estat sempre una solució feliç per a reeixir d'innombrables situacions falses i compreses. Tots, en les petites peripècies de la nostra vida, haurà calgut que un dia o altre actuéssim d'aquesta manera tan irresponsable i imprecisa que, tot i ésser presents, té la virtut de fer-nos absents per raó d'un preconcebut embadaliment circumstancial.

Fer el desentès és també assequible a tota llei d'intel·ligències i requereix, només, una punta de murrieria.

Per això el fan, per exemple, en una conversa, els ignorants que, en el precís moment que hom es complau en convidar-los a donar llur parer sobre un tema determinat, tenen prou intuïció per reconèixer que viuen a la lluna i volen quedar com uns homes. I el fan aiximateix els intel·ligents quan volen evitar preguntes indiscretas o bé inoportunes. I també el fan els qui, mancats d'una miserable peça de deu cèntims, endevinen que així poden eludir les advertències més o menys obertes, recordant-los l'existència de llurs comptes rerassagats...

En general, però, si us hi fixeu bé, veureu com ningú no fa el desentès si no hi han unes causes determinades que li obliguin. Això en general, però com sigui que les excepcions confirmen la regla, l'existència d'algú qui fa el desentès sense que un motiu li obligui serà encara un argument que avaluarà l'anterior observació.

Hem dit "sense que un motiu li obligui" i ací serà oportú d'aclarir si és un motiu suficient per a fer el desentès el de interpretar que això és un signe de maneres fines i polides. Tot això semblarà escrit només que per omplonar quartel·les, però nosaltres, per evitar-ho, ens apressarem a dir que parlem seriosament i que en la nostra ciutat hi ha qui es creu que fer el desentès és un signe de distinció.

En efecte, no tardarem a descobrir com això és veritat si,

deixant de teoritzar i servint-vos només dels fets, observem que, pel carrer mateix hi han — posem per cas — personetes a voltes delicioses i sempre molt enamorades d'elles mateixes que s'abstenen de saludar-vos i fan el desentès.

Què voleu? És probable que aquesta "Garba" farà un efecte tot estrany a moltes de les persones que tinguin l'acudit de llegir-la, però com que en general l'eficàcia dels comentaris escrits és limitadíssima, nosaltres ja ens donariem per satisfets si hi hagués algú que, en llegir-la es donés per al·ludit i... no fes el desentès. — J. F. i S.

TOS — PASTILLES MORELLÓ

L'ORQUESTRA CECILIANA, com a coronament de les festes que enguany ha celebrat a llaor de la seva Patrona Santa Cecília, donà, el dia 26 del corrent, un selecte concert al Círcol Mercantil d'aquesta ciutat.

En la primera part del programa hi figuraven: *Der Freischütz* i *Faust*, de C. M. Weber i Gounod, respectivament, al costat d'altres de no tanta volada com *Les contes de Hoffmann*, de J. Offenbach, tot i ésser potser aquesta última la que en aquesta part excel·lí per la seva execució. Dirigí l'Orquestra el mestre senyor Maymí.

La segona part, sota la direcció del mestre senyor Jordana, estava formada per *L'Arlésienne*: a) *Farandole*, b) *Adagietto*, de G. Bizet; *Sur un marché persan*, d'A. W. Ketèlbey; *Danses Hongroises*, núms. 5 i 6, de J. Brahms; i finalment la bonica obertura *Egmont*, de Beethoven, obres totes prou conegudes i que l'Orquestra digué d'una manera ben digna. Per l'execució no sabríem quina triar: totes ens plaqueren força. Fou una vetllada, en conjunt, força agradable. Ens plauria que n'hi haguessin més sovint. Caldria, però, que el públic igualadí protegís amb més entusiasme l'obra cultural que l'Orquestra Ceciliana ve portant a cap. — E. M. i C.

EL SALÓ DE CONVERSES dels Antics Alumnes i Amics de l'Escola Pia ha assolit ja tot el tremp d'un fogar selecte de cultura. Qui en sigui daleros se sent confortat totseguit d'entrar-hi. Aquests darrers mesos els "causeurs" ens han fet reviure a gratient moments interessantíssims de la història igualadina. Adés era el senyor Castellà qui ens captenia amb les seves troballes felicíssimes; suara és el virtuós sacerdot Rnd. Josep Gili qui ens obsequià amb les planes justes i amarades de pietat de la seva *Monografia històrica del Sant Hospital d'Igualada*.

Fa la presentació del conferenciant el senyor Riba-Clavé amb frases sentides que ens fan pregustar la mel que ens havia d'oferir la *Monografia* de Mossèn Gili.

Aquesta repassa els primers temps de la institució benèfica (des del s. XI) i els seus diferents emplaçaments al redós

sempre de l'església de Sant Bartomeu; la donació que li féu (en 1349) de tots els seus béns En Bernat dez Perés; el seu progressiu desenvolupament al compàs de la creixença de la ciutat que, sentint en el seu dins l'ardència de la caritat cristiana, desitjava procurar als pobres malalts un consol en el dolor. En 1842 queda instal·lat l'Hospital a l'antic convent de Caputxins, i poc després vénen a dirigir-lo les Germanes Carmelites.

Entre les moltes ànimes caritatives que aporten el seu òbol per a remeiar la penúria de l'Hospital, fa destacar les figures egrègies de l'il·lustre historiador Caresmar i la pietosa dama de Vedruna, avui en vies de beatificació. Amb llurs aportacions i entusiasmes i l'ajut ininterromput, encara que mai sobrer, dels bons igualadins, el casal dels pacients arriba a l'estat de perfecció en què el veiem avui, encara que fóra molt convenient de fer-hi algunes reformes perquè esdevingués un acabat model en el seu gènere.

El conferenciant lamenta la desaparició de documents per a completar la *Monografia*, degut als trasbals de l'arxiu en temps de les guerres civils; i clou la lectura amb una exhortació ferventa, en la qual traspua tot l'afecte que ell sent pel nostre Hospital, demanant, per l'amor de Déu, una almoïna de caritat per l'obra que tant estimaren sempre els nostres avantpassats.

Un aplaudiment prolongat i un seguit de felicitacions ben sinceres són ofrenades al nostre estimat Mossèn Gili pel seu treball, qual característica principal no sabríem pas dir si és la competència en la matèria o l'amor amb què aquesta ha estat tractada. — E. E.

TOS — PASTILLES MORELLÓ

EL NOSTRE CAR AMIC Pere Puig, en aquesta mateixa secció i amb la fina ironia que el caracteritza deia, arran de la batalla de l'smoking, que en els teatres locals aviat hom hauria d'anar-hi en mànegues de camisa si es volia guardar una relació adient a la qualitat dels espectacles que ens hi són servits. Apressem-nos a dir que, de tant en tant, ens és possible de rectificar aquesta apreciació.

La qual cosa fem gustosament en felicitar les empreses del Círcol Mercantil i Ateneu Igualadí, per l'encert de les recents actuacions, en els respectius teatres, de la companyia del primer actor En Francese Morano, qui jugà entre altres obres, "L'Avar" de Molière, i de la companyia del Teatre Novetats que representà l'obra de Josep M. de Sagarra, d'èxit merescut "La filla del Carmesi".

REVISAT PER LA CENSURA GOVERNATIVA

BAS D'IGUALADA, IMPRESSOR

RESERVAT PEL
«BANCO CENTRAL»

Caja de Ahorros Provincial de la Diputación de Barcelona

BAIX EL PATRONAT I GARANTIA DE LA PROVÍNCIA

Aquesta Caixa realitza les següents operacions:

Estalvis a la vista

Obertura de Llibretes d'Estalvi a nom d'una o més persones fins al límit de 15.000 pessetes.

Comptes d'Estalvi

Aquests comptes es regeixen mitjançant talonaris d'imposicions i reintegres.

Estalvis al 4 % interès anual

Sol·liciti detalls personalment a aquesta Caixa, i li seran facilitats sense compromís de cap classe.

Comptes de contribuient

Per medi d'aquests comptes, establerts amb èxit creixent a Igualada i la comarca, la Caixa cuida de retirar al seu degut temps tota mena de Rebuts de Contribució, remetent-los sense comissió de cap classe al domicili dels contribuents.

**Tots els beneficis que realitza aquesta Sucursal,
són destinats a premis als seus imponents i des-
enrofile de la cultura i beneficència d'Igualada
i el seu partit.**

Domicili: BORN, 2